

Una obra com la que és objecte d'aquesta recensió era tan difícil de fer com utilíssima per al desenvolupament de molts treballs posteriors. Els autors han fet una ambiciosa labor de recerca, amb l'anàlisi de diverses fonts documentals i amb la consulta de nombrosos especialistes esmentats al capítol d'agraïments. I aquesta labor apareix clarament reflectida en la riquesa de les infor-

macions aportades i en la precisió amb què són usades. Basti recordar articles del diccionari com *almud*, *barcella*, *bóta*, *cafts*, *quartera*, etc.

Celebrem, doncs, l'edició d'aquest llibre, excel·lent per tants motius, i felicitem els autors i l'editor per l'encert i la dignitat d'aquesta singular publicació.

Carles DUARTE I MONTSERRAT

Nicole FERNBACH, *La lisibilité dans la rédaction juridique au Québec*, Ottawa, Centre canadien d'information juridique, 1990, 128 pàg., 21,5 x 27,5 cm, ISBN 0-921481-07-1.

Són importants els treballs duts a terme al Canadà en matèria de redacció jurídica. N'és un clar exponent el Centre canadien d'information juridique/Canadian Legal Information Centre i, de manera especial, el Centre de promotion de la lisibilité i el Plain Language Centre, amb funcions paral·leles, però amb destinació independent per a les dues comunitats jurídiques i lingüístiques, francesa i anglesa, del Canadà. L'obra que ressenyem, editada precisament dins d'aquest marc institucional, ha estat redactada per la professora Nicole Fernbach, que ensenya a les facultats de Dret i de Lingüística de la Universitat de Montréal i que ha realitzat diversos treballs en aquest mateix camp.

El llibre objecte d'aquesta recen-

síó s'estructura en un preàmbul, una introducció, tres capítols centrals (la llegibilitat, la redacció jurídica i l'anàlisi de l'estil jurídic), una conclusió, un apartat de recapitulació i un recull bibliogràfic. A més, el llibre inclou un interessant resum en anglès.

Dins del primer capítol, dedicat a la llegibilitat, basada en l'objectiu de la claredat del llenguatge i de la simplicitat de l'expressió, l'autora presenta cinc principis per a una redacció planera: simplicitat, concisió, coherència, jerarquia i proximitat en relació amb el lector, els quals detalla des de la perspectiva de l'estructura, de la terminologia, de la sintaxi i de la presentació. A continuació, Nicole Fernbach es refereix més específicament a la llegibilitat

en el cas dels textos jurídics i presenta uns comentaris respecte als trets distintius del *plain language* en anglès. Aquest capítol es tanca amb la reproducció d'uns extrems del llibre de M. Zacharia, *Le Petit Retz de l'expression écrite: De la rhétorique à la lisibilité*.

Al segon capítol, dedicat a la la redacció jurídica, Nicole Fernbach es refereix a les dificultats per a la llegibilitat dels textos jurídics, al pes de la tradició, a l'escassa atenció prestada a la redacció en l'ensenyament modern, als problemes de l'estil jurídic i a la imprecisió, etc. Així mateix, l'autora inclou una interessant tipologia dels textos jurídics (p. 37). Més endavant Nicole Fernbach s'atura a examinar aspectes diversos de terminologia (lèxic arcaic, polisèmies, dobles sinonímics, llatinismes, etc.) i de sintaxi (frases llargues, abús de subordinacions, doble negació, remissions, etc.). Aquest capítol es tanca amb una referència als esforços de clarificació, en matèria de vocabulari, de sintaxi i de forma normalitzada.

En el darrer capítol del llibre, Nicole Fernbach presenta una anàlisi de diversos textos jurídics, que divideix entre textos per a experts i textos destinats al gran públic. Dins del primer bloc, inclou els textos legislatius, els textos judicials, la doctrina i els textos reglamentaris. Dins del segon bloc, inclou la producció

documental de caràcter administratiu, els contractes comercials i els documents notariais. Aquest tercer capítol es tanca amb un extret del llibre de François-Michel Schroeden, *Méthodes du droit: Le nouveau style judiciaire*. A continuació, Nicole Fernbach presenta un apartat de conclusió, on assenyalà la posició privilegiada del Canadà, per la coincidència de llenguatges i tradicions jurídiques diferents (el *Common Law* i el *Civil Law*), per a la recerca jurilingüística i la funció de país pioner que el Canadà té en la redacció bijurídica, que avui tendeix a estendre's. Després de l'apartat de conclusió, Nicole Fernbach inclou un interessant apartat de recapitulació, on recull notes breus en què destaca els punts més essencials i representatius, exposats en forma sovint de recomanacions, del llibre.

En conjunt el llibre de Nicole Fernbach constitueix una important contribució a la bibliografia internacional sobre la modernització del llenguatge jurídic, que ens resulta d'evident utilitat a l'hora de definir els models catalans en aquesta matèria, que ja compta també amb una bibliografia pròpia d'indiscutible interès.

Entre les virtuts que em sembla oportú de destacar de l'obra de Nicole Fernbach, vull esmentar especialment la claredat expositiva, la incorporació d'exemples i de refe-

rències bibliogràfiques i el comentari de diversos documents reals. Aquestes característiques en fan una obra valuosa des d'un punt de vista teòric, però també d'una clara visió pedagògica.

Carles DUARTE I MONTSERRAT